

ДИТЯЧІ СТРАХИ, ЇХ ПСИХОДІАГНОСТИКА

О. А. Демченко

Херсонський державний університет, bolgar2989@gmail.com

Науковий керівник: кандидатка психологічних наук, доцентка

Н. І. Тавровецька

Дана стаття сприяє висвітленню такого поняття, як дитячий страх в психолого-педагогічному спрямуванні. Кожне покоління вносить доволі суттєві зміни як для фізичного так і для психологічного здоров'я. Залучення великої кількості гаджетів та черпання інформації з інтернет ресурсів. Зниження рівня комунікативних відносин один з одним у реальному просторі.

Методи. Було проведено аналіз над такими станами, що характеризують страх та тривожність. Для роботи було обрано групу дітей молодшого шкільного віку, які навчаються в Олешківському академічному ліцею «Ерудит». За допомогою опрацьованих методик визначено види дитячих страхів які переважають та можливі фобії. Впроваджено ігрові методики для 28 дітей молодшого шкільного віку. Для діагностування стану дитини та побудована корекційна програма. В даній статті відображено аналіз використаних методів діагностування та психологічної корекції.

Діагностика займає в роботі дитячого психолога досить значну частку. Вона потрібна для того щоб краще пізнати клієнта, щоб познайомитись і головне – щоб прояснити для себе та батьків з чим власне є сенс працювати. Крім того, інколи діагностика потрібна і для того, щоб побачити динаміку змін та перевірити правильність методів якими працює психолог на консультаціях.

Психодіагностичне обстеження проводилося в індивідуальній та груповій формі. Для пізнання та отримання результатів, було залучено такі методики, як

- 1.Методика «Мої страхи» О. Захарова
2. Методика Дитячий апперцептивний тест САТ.О. Захарова
- 3.Методика «Страхи в будиночках» М. Панфілова

Для діагностики дитячих страхів пріоритетними методами та формами є індивідуальні психодіагностичні процедури з використанням відповідних проєктивних методик, збір анамнезу, спостереження, аналіз результатів діяльності, бесіда та інше. Діагностика страхів дитини в процесі бесіди дає можливість виявити їх наявність і рівень розвитку, об'єкти та характерні прояви тощо. У процесі аналізу відповідей дитини на питання визначеної тематики: «Чи боїшся ти чогось?», «Чого ти боїшся?», «Чому ти боїшся?» психолог отримує діагностичну інформацію про дитину з якою працює. Питання, які спеціаліст ставить дитині можуть мати як прямий так і непрямий характер наприклад: «Як ти гадаєш, чого можуть боятись діти?», «На твою думку чому вони бояться?». Якщо дитина під час бесіди раптом відмовляється відповідати на питання слід змінити тему та спробувати відволікти її, оскільки така поведінка в більшості випадків свідчить про глибокий страх, і нав'язування розмови в такому випадку може загострити ситуацію.

На думку багатьох науковців та практичних психологів найефективнішими для проведення діагностики дитячих страхів є інтерпретаційні техніки, такі як: проєктивна методика дослідження шкільної тривожності (модифікація тесту Р. Теммла, М. Доркі, В. Амен) і дитячий апперцептивний тест САТ. Головним завданням зазначених методик є дослідження тривожності дитини відносно ряду актуальних для неї життєвих ситуацій міжособистісної взаємодії та властивих страхів. Отже головною метою психодіагностики є загальне дослідження особистості, на основі якого психолог висуває гіпотезу про деякі її особливості, ні в якому разі не роблячи однозначних висновків про дитину (Василега, 2013).

Процедура психодіагностичного обстеження являє собою три етапи: збір даних відповідно до завдання дослідження; обробка та інтерпретація отриманих даних; постановка діагнозу або прогнозу (Александров, 2021).

Показники страху у дітей пронумеровано від більшості до зменшення :

- 1.Страх війни 28 осіб
- 2.Страх смерті 25 осіб

- 3.Страх хвороби та відвідування медичних закладів 27 осіб
- 4.Страх пов'язаний із казковими персонажами 20 осіб
- 5.Страх різноманітних несподіваних звучань 18 осіб
- 6.Стрх тварин 15 осіб
- 7.Страх стихій17 осіб
- 8.Страх злочинців13осіб

Психічні стани у дітей тісно пов'язані з її індивідуальними властивостями. Страху у дітей виступають як індивідуальна властивість психіки, та є негативними процесами в розвитку дитини як особистості. Саме тому важливо здійснювати заходи для виявлення та корекції дитячих страхів.

Висновки. Страху – це невід'ємна частина психологічного розвитку дитини, вони супроводжують її на протязі формування особистості. Несприятливі події в дитинстві можуть провокувати загострення страхів і як наслідок появу різних емоційних порушень та психологічних проблем. Саме тому профілактика страхів полягає, перш за все, у вихованні якостей: оптимізм, упевненість у собі, самостійність тощо. Працюючи над отриманими даними за допомогою корекційної програми, нам вдалося знизити рівень страху та тривожності у нашій групі дітей.

Література:

1. Василега О. Ю. Вступ до спеціальності: особливості реалізації діагностичної функції практичного психолога (на прикладі характеристики пріоритетних форм і методів діагностики дитячих страхів). *Теоретичні і прикладні проблеми психології*. 2013. № 3. С. 61-68.
2. Александров Ю. Поняття страху у психології Режим доступу: <http://surl.li/drfoi>
3. Піддубна Н.Г, Єфімов Д.Е. Проблема шкільних страхів у наукових дослідженнях. *Психологія і особистість*. 2016. № 2(1). С. 97–107.